

Kommunal medverkan vid statlig trängselskatt

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 14 september 2004 berett konstitutionsutskottet tillfälle att avge yttrande över frågan om innebörden av att kommun eller landsting biträder med förvaltningen med anledning av trängselskatten enligt lagförslaget i proposition 2003/04:169 Kommunal medverkan vid statlig trängselskatt.

Ärendet

Ärendet hos konstitutionsutskottet

I propositionen föreslås en särskild lag som avses komplettera lagen (2004:629) om trängselskatt. Lagförslaget innebär att en kommun eller ett landsting får rätt att träffa avtal med staten om att biträda staten med bl.a. förvaltning med anledning av trängselskatten. Med förvaltning avses i propositionen t.ex. uppföljning, utvärdering och annan administration såsom drift samt underhåll av betalningssystem och tillhörande utrustning. Kommunen eller landstinget får dock enligt förslaget inte med stöd av lagen utföra uppgifter som innebär myndighetsutövning.

Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till sådana rättsliga aspekter på regeringens förslag som faller inom ramen för utskottets ansvarsområde vid beredningen av lagärenden i riksdagen.

Konstitutionsutskottets bedömning

Enligt 8 kap. 5 § regeringsformen bestäms grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer i lag. Detsamma gäller kommunernas befogenheter i övrigt och deras åligganden. Bestämmelserna gäller både primärkommuner och landstingskommuner. Till den kategori av föreskrifter som omfattas av kravet på lagform hör också sådana bemyndiganden och

ålägganden i olika specialförfattningar som ger kommunerna uppgifter utöver deras allmänna kompetens enligt reglerna i 2 kap. kommunallagen (Håkan Strömberg, Normgivningsmakten enligt 1974 års regeringsform, 1999, s. 92).

Förutom i 8 kap. 5 § regeringsformen berörs kommunernas uppgifter också i 11 kap. 6 § andra stycket regeringsformen, där det slås fast att förvaltningsuppgift kan anförtros åt kommun. Här åsyftas sådana uppgifter som ankommer på kommunala förvaltningsmyndigheter (dvs. kommunala nämnder) antingen enligt kommunallagarna eller enligt bestämmelser i andra författningar (prop. 1973:90 s. 396). De förvaltningsuppgifter som anförtros åt kommun genom specialförfattningar ligger i regel utanför kommunens allmänna kompetens. Överlämnande av sådana uppgifter kräver enligt 8 kap. 5 § regeringsformen lagform (Strömberg, a.a. s. 94).

Förslaget i propositionen innebär ett i lagform givet bemyndigande för kommun eller landsting att biträda staten med förvaltningsuppgifter med anledning av uttag av statlig trängselskatt. Utskottet konstaterar att en sådan lagbestämmelse inte möter hinder i regeringsformen. I den mån förvaltningsuppgifterna ligger utanför den allmänna kompetensen enligt 2 kap. kommunallagen, kommer frågan om kommunens eller landstingets kompetens att utföra de aktuella uppgifterna att avgöras på grundval av bestämmelserna i den föreslagna lagen.

Vid fullgörandet av sådana förvaltningsuppgifter som kommuner eller landsting enligt lagförslaget kan åta sig att utföra kan uppstå frågor som i första hand torde bli att bedöma enligt straff- eller skadeståndsrättsliga regler. Utskottet går inte närmare in på frågor av detta slag.

Stockholm den 20 september 2004

På konstitutionsutskottets vägnar

Göran Lennmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lennmarker (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Tobias Krantz (fp), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Inger Jarl Beck (s), Anders Bengtsson (s), Kerstin Lundgren (c), Helena Bargholtz (fp), Helene Petersson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Hillevi Engström (m), Kenneth G Forslund (s), Luciano Astudillo (s) och Catherine Persson (s).

Särskilt yttrande

Göran Lennmarker (m), Tobias Krantz (fp), Ingvar Svensson (kd), Kerstin Lundgren (c), Helena Bargholtz (fp), Nils Fredrik Aurelius (m) och Hillevi Engström (m) anför:

Som utskottet konstaterar möter en lagbestämmelse om rätt att biträda staten med förvaltningsuppgifter inget hinder i regeringsformen. Vi vill dock framhålla det principiellt betänkliga i att stifta den typen av lag utan att sätta in den i ett större sammanhang. Den kommunala självstyrelsen kan komma att framstå mer som effekt av ad hoc-politik än som uttryck för ett sammanhang.